

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . I kor. Egy hóra. . . I kor. 50 HLL.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
MEGEDŐS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és Működőhivatal:
DEBRECZEN,
Placc-utóza 47. és 48. szám.

Tanárválasztás.

Debreczen, november 24.

A tiszántuli református egyházkerület közgyűlése ma három akadémiai tanárt választott: a jogbölcészeti tanszékére dr. Tegze Gyulát, a bölcsészeti: dr. Mitrovics Gyulát és a német nyelvre: dr. Schmidt Henriket. Azt kérdehetné tán valaki: miért kell ezzel vezércikkben foglalkozni, olyan nagy dolog az, hogy három tanárt választottak és pedig a fent nevezetteket?

Hát bizony nagy dolog, mondhatjuk: elvi fontossága a mai választás, mely megérdemli, hogy cicerós betűs vezércikkben foglalkozzunk vele.

Már maga az is nagy jelentőségű dolog, hogy a kollégium és vele városunk három első rangú tudományos erőt nyert. Mind a három, de különösen Tegze és Schmidt olyan kiválóság a maga szakában, hogy hozzájuk fogható Magyarországon keveset találunk. Ez a kollégium akadémiajának és vele Debreczen város szellemi életének olyan súlyos gyarapodását jelenti, ami maga nagyon megérdemli, hogy vezércikkben emeljük ki.

De van ennek a dolognak egy más, talán még fontosabb oldala. Itt most egy elvi harc folyt, amely röviden körülírva

a körül a kérdés körül forgott, hogy vajon, mikor az egyetem felé haladtunkban tanári állások betöltéséről van szó, szabad-e tért engednünk rokonság, ismeretség, barátság szempontjának, máskülönben egészen derék és jóra való emberek javára, avagy tisztán és kizárólag a tudományos kitűnőség és arravalóság legyen-e vezető és döntő szempont, mikor akadémiai tanszékeket töltünk be?

Az egyházkerület vezetősége, a püspök és a főgondnok egy percig sem haboztak. Tisztán állott előttük, hogy ha egyetemet akarunk, akkor annak egyik legfontosabb kelléke, hogy a tanári állások olyanokkal legyenek betöltve, akik kész tudósok s bármely egyetemnek díszére válnának. És az ő céltudatos tiszta látásoknak és szívós energiajoknak sikerült is minden nehézséget legyőzni, melyet máskülönben tiszteletreméltó kegyeleti és barátsági érzések górdítottak mas oldalról utjukba és megnyerték az egyházkerületet olyan férfiak megválasztására, akiknek tudományos kiválóságuk minden más fölött álló jogcímet ad ilyen tanszékek elnyeréséhez.

Kevesen tudják, mily szívós, céltudatos, fáradhatatlan munka az, amely az egyetem kiépítése körül köveknékövekre rakásával, tanszéknek tanszék után való szervezésével itt folyik, s amelyben a vezető szerepet Degenfeld főgondnok

vitte, s amiben neki, különböző hatáskörökben bár, de mindig hű segitőtársa volt a tiszántuli kerület jelenlegi püspöke, Eröss Lajos. Ebben a hosszú, fáradsággal, de eredményekkel is teljes előre haladásban jelentős állomás volt a mai. Jelentős abból az okból, amit fentebb elmondottunk, de jelentős még más okból is. Akik a püspöknek ma adott ebédjén a Royal-szalóbar jelen voltak, egy következményeiben jelentős, pillanatnyi hatásában is felemelő jelenetnek voltak tanui.

Felállott gróf Tisza István, akit a jelenlevők viharos tapsa fogadott és egy klasszikus beszédben fejtegetve a debreczeni kollégium nemzeti nagy kulturális jelentőségét, beismerte, hogy tévedett, mikor idáig a Degenfeld által kezdeményezett és vezetett egyetemi fejlesztés politikájával szemben tartózkodó álláspontot foglalt el. Elismerte, hogy ezen az uton, a lassu fejlesztés utján kell járnunk addig, míg a teljes, egyszerre való megvalósításhoz szükséges erőforrások rendelkezésünkre nem állanak. És felköszöntötte Degenfeldet, mint ennek a helyesnek bizonyult s most általa is annak elismert politikának kezdeményezőjét és vaskövetkezetességű keresztülvivőjét.

A két gróf között idáig bizonyos ellentét volt egyházi téren is; a mai

Az életmentő.

Mehamed sah-in-sah, a királyok királya, nyugtalanul járt fel s alá a dolgozó szobájában. Nagyvezére Melhani, halgatagon ülve az íróasztalán, aggódó szemmel kísérte mozdulatait, mert tudta, hogy Mehamed ki van kelve magából. Mikor jön meg a gyorsfutár Bagdadból? — kérdezte a sah.

— Valami baj történhetett vele, óh világ díszé és ragyogása — mondotta bátoritanul a nagyvezér s olyan szemmel nézett urára, mint a megvert kutya.

— Nem szabad bajnak történnie vele. Érted-e? Jaj neked!

Melhani hallotta, hogyan kering a vér ereiben. Reszkető kézzel irt meg egy levelet Farsz tartomány helytartójának. Gyorsfutárt küldött volt Marpasz örmény bankárhoz, Bagdadba. Mehamednek pénzre volt szüksége s ha csak nem akarta zálogba tenni ékszereit az európai bankokban, Marpaszhoz kellett küldenie, aki ilyenkor bizonyos követelésekkel szokott előállani bizonyos homályos üzleteket illetőleg. A pénz, a pénz . . . az ember már a saját alattvalóit sem szípolozhatja ki, mert különben megtalálnak ijedni az idegen államok, hogy nekik már nem marad semmi. Manapság nincs nyugta már a fejedelmeknek sem! Azelőtt csak méregről tudott a világ, de manapság

már van bomba és vannak európaiak . . . kinek biztos már az élete?

— És mintha végtelen messzeségből hangzanék, egy dervis éneke ütötte meg fülét:

„Csak azért élünk, hogy elpusztuljunk
S reményünk a teitámadás!”

A palota ablakai alatt néhány hangszert kornyikált. Nyers férfihangok enekeltek egy dalt a halálról és a szerelemről. Mindig es mindig csak a halál, mely ott leskelődik minden zugból, ugrásra készen.

— Nem, nem! — kiáltott fel a sah. Nem akarok elpusztulni, nem akarok elpusztulni!

— Allahra és a szent kalifára, mi történt veled sanson? — kérdezte Melhani, szív szorongó pillantást vetve Mehamedre, ki eitorzult arccal fordult a fal felé.

— A rettenetes bánt nagyvezér! Attól tartok, hogy Marpasz nem ad pénzt, mert nemrégiben nem halgattam meg követeléseit. Akkor aztán az európaiakhoz kell folyamodnom.

Kopogtattak a szoba nehéz vasajtán. Melhani nehézkesen felállt és kiyaította az ajtót. Ott állt a meghitt szolgák egyike és jelentette:

— A Bagdadból érkezett gyorsfutár künn áll a kapu előtt.

— Tüstént jöjjön fel.

Néhány pillanat múlva, míg Mehamed sah nyugtalanul és viharosan dobogó szívvel járt-kelet a szobában, belépett, melyen hajtongva a futar, egy még ifju kurd tiszt és szouanul atnyújtott a sahnak egy levelet.

— Elmehetsz, de várj készen, ha ismét szükségem lesz rád.

A sah reszkető kézzel bontotta fel a levelet. Csak az állt benne: „Nem” s egy szóval sem több, még csak egy árva név-alairas sem. Ezt kellett ma lenyelnie a királyok királyának!

Mehamed lerokadt a kanapé párnájára és hangja tompa volt, amint így szólt:

— Most már mégis csak az európaiaknál kell kopogtatnom . . .

— Uram — szólalt meg hosszú hallgatás után a nagyvezér — megengeded-e, hogy én szolgáljak azzal a kölesönnel?

Mehamed riadtan nézett rá. Te! — tört ki belőle az a szó végre. Azán erőltetve mosolygott. Egy millióra van szükségem.

Melhani az asztalhoz lépett és kiállított egy utalványt, mely az angol bankra szólt. Szótlanul nyújtotta át urának.

— Megmentöm vagy! — suttogta Mehamed és karjaiba zárta.

De Melhani arcán mosoly röppent át, hiszen csak csekély részét adta vissza annak, melyet epp tőle lopott el.

Olcsóbban szerezhető be, mint bárhol téli kabátokat, öltönyöket, fiú- és gyermek ruhákat óriási választékban.

Kincs Arthur és Társánál

Placc-utóza 58. szám (Ipar és Kereskedelmi bank palota.)

napon örvendve látta a református egyház és a debreczeni kolégium minden barátja a Tisza beszédéből és Degenfeld melleg válaszából, hogy ez a feszültség megszűnt s hogy ezentúl ez a két nagy erő nem bizonyos szögben egymással szemben, hanem teljes párhuzamossággal fog az egyház és iskolaépítés nagy munkájában érvényesülni. A mai nap választásainak eredménye első áldásos gyümölcse ez együttműködésnek; bizonyára követni fogja és kövesse több is.

Teljes bizonytalanság

Nyugtalankodnak a Kossuth-párton.

Nincs remény a kibontakozásra.

A magyar politikai válságban rengeteg időn át tartott huza-vona után most beállt a legsötétebb bizonytalanság. A minisztereket ráncigálják föl Bécsbe s onnan úgy érkeznek vissza a magyar kabinet tagjai, mint akik a legkevésbé tudnak arról, hogy mi lesz. A király semmilyen irányban nem dönt, a miniszterekkel nem közli felfogásait, csak tanácskoznak, tanácskoznak a végtelenségig anélkül, hogy a legparányibb eredménynek jelei is mutatkoznának. A pesszimiztikus hangulat már átment a Kossuth-partba is és aggódva várják ezen a soron is, hogy mi lesz.

Beszélnék már parlamenten kívüli, erőszakos kormányról is, sőt mint miniszterelnököt kombinációba hozták Csáky Albin gróf nevét is, aki azonban sietett kijelenteni, hogy nem ker a politikából. A politikai helyzetről s a mai eseményekről szóló tudósításunk a következő:

Pesszimiztikus hangulatok.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Politikai körökben nagy elkeseredéssel tárgyalják a tegnapi koronatanácsnak eredménytelenségét. Fővárosi tudósítónk ma beszélgetést folytatott egy, a kibontakozási tárgyalásoknál aktív szerepet játszó ilyen tekintélyes politikussal, aki a helyzetre vonatkozólag a következőket mondta:

— A helyzet nem rózsás ugyan de nem is sötét. Őfelsége nem szakította meg tárgyalásait a kormány tagjaival, sőt szeretné ha a kibontakozás nagy munkáját velük végrehajthatná el, de minden vonalon olyan nagy akadályok merülnek fel, amelyek csak ezután fognak kiderülni. Hihetetlenül nagy akna munkát folytatnak Bécsben.

A kombinációk napja.

A kombinációk újból megindultak arra nézve, hogy kik fognak kihalgatásra járulni a király elébe. A kombinációk sorában beszélnek egy igen érdekes, megbecsült s nagynevű politikusról, aki a múltban rendkívül előkelő szerepet játszott s aki néhány éve visszavonult a vidékre. Ez a politikus hírszerint a napokban fog meghívást kapni a királyhoz. Ezt a hiradást azonban még nem erősítették meg.

Csáky Albin gróf nevét is kombinációba vették. Az a hír terjedt el ugyanis, hogy a király Csáky grófot akarja minisz-

terelnöknek kinevezni. Ma több újságíró fölkereste Csáky Albin grófot, aki így nyilatkozott:

— Semmiféle meghívásról nem tudok. De különben is semmi kedvem, hogy a politikában bármi nemű részt vegyek, magam csak pihenni vágyódom egyedül.

Küldöttségek Justh Gyulánál.

A mátészalkai kerület függetlenségi polgársága tudvalevőleg nagy lelkesedéssel csatlakozott a napokban a Justh-párthoz. A mátészalkaiaknak egy küldöttsége járult ma Justh Gyula elé s bizalmuknak, ragaszkodásuknak adtak kifejezést. Justh Gyula a küldöttséghez intézett válaszában a többek közt a következőket mondta:

— Sajátságos felfogás az, hogy a leg súlyosabb kérdéseknél azt mondják, hogy most vonjunk vissza, mert az bármennyire üdvös is, de elérhetetlen.

Ilyen politikát folytat most a kormány, amely tulajdonképpen a magyar parlamentum kizárása. Ha mi is ezt a szomorú elvet vallanók, akkor semmit sem fogunk kisikarni Bécsből, már pedig mi nagy dolgokat akarunk elérni Justhot beszéde végén lelkesen eljentezték a küldöttség tagjai. Itt említtük meg, hogy a függetlenség párt kiváló vezere, Justh Gyula, a délután folyamán olyan rosszul lett, hogy ágyba kellett feküdnie.

Az osztrák politika.

Bienert báró osztrák miniszterelnök, vasárnap külön kihallgatáson volt a királynál és ezen az audiencian igen behatóan fejtegette ki, hogy az osztrák parlamenti helyzetet csak úgy lehet szanálni, ha elveszik a régi recept és az összes osztrák pártokat sorompóba szőlítjük Magyarország függetlenségi törekvései ellen.

Ezt a célt azonban csak úgy tudják elérni, ha a király a keddi magyar koronatanácsban, amely egy nappal előzi meg a Reichsrath ülést, nem dönt a magyar válság dolgán. Az osztrák miniszterelnöknek ezt az előterjesztést az udvari körök megszüntették és gróf Aehrenthal, az osztrák külügyminiszter, a nemzetközi helyzetre való vonatkozással csakugyan azt ajánlotta a királynak, hogy teljesítse báró Bienertnek ezt az indítványát.

A bécsi legfőbb körök ugyanis úgy látják a helyzetet, hogy a monarchia nemzetközi állását igen károsan befolyásolja, ha mind a két államban teljesen főfordulnak a viszonyok. Kísérletet kell tehát tenni, hogy legalább az egyik államban, még pedig inkább Ausztriában, rendezett viszonyokat teremtsenek. Az ausztriai helyzet szanálását pedig valóban csak úgy lehet elérni, ha a magyar követelések ellen harcba szölitják az osztrák pártokat és kilátásba helyezik előtük, hogy inkább Magyarországon nyomják el a nemzeti aspirációkat, ha az osztrákok ebben segédkeznek.

A helyzet tehát most az, hogy egyedül az osztrák viszonyok alakulásától függ a magyar válság elintézésének módja, amelybe sem a mostani kormánynak, sem senki másnak beleszólása nincs.

Új akadémiai tanárok.

A főiskolai takarékpénztár.

A tiszántúli egyházker. második napja.

Az egyházkerületi közgyűlés ma napján még fokozottabb volt az érdeklődés, mint tegnap. Ezt jórészt a három akadémiai tanszék betöltése okozta, mert a választások iránt igen nagy az érdeklődés, nemkülönben a jelöltek személye körül a korteskedés. A küzdelem erős volt, de az eredménye megnyugvással töltheti el a közönséget: három kiváló erőnöz jutott az akadémia.

Nagyobb érdeklődést keltett a főiskolai takarékpénztár ügye is. Az egyházkerületi közgyűlés a takarékpénztár letesítésétől elállott elvi okok miatt.

A közgyűlésen jelen volt Tisza István gróf és György Endre is. Tudósításunk itt következik:

A közgyűlést kilenc óra után nyitotta meg Degenfeld József gróf világi elnök. A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után mindjárt a tanárválasztásokra került rá a sor.

Tanárválasztások.

Dr. Kun Bela jegyző felolvasta a jogböcsészeti tanszékre pályázók névsorát, eltrajzait eddigi tudományos munkásságuk kiemelésével. A főiskolai igazgatótanács a pályázók közül első helyen Thegze Gyula dr., Szakacs Albert dr., Isaák Gyula dr. és H. Kiss Pál dr. jelölte.

Dicsőfi József hanguloyozza, hogy H. Kiss Pál dr. itt végezte tanulmányait, sub auspiciis regis tette le Kolozvárt a doktorátust s úgy indítványozza, hogy egyedül dr. Kiss Pált jelöljék a második helyen.

Jaszi Viktor dr. védelmére kel a főiskolai igazgatótanács javaslatának. Kijelenti, hogy tévedés azt alintani hogy H. Kiss Pál dr. kalandációja megközelíti a Thegze Gyula drét. H. Kiss Pál dr. nem tud most felemlatni mint a királygyűrűt, ami nem jelent mást, minthogy a vizsgáit kitűnő sikerrel tette le. Részletesen megindokolja a főiskolai igazgatótanács jelölésének helyességét, amit Dicsőfi József javaslata ellenében szavazás útján nagy szótöbbséggel el is fogadnak.

Pápay József ismerteti a rendszeres böcsészeti tanszékre hirdetett pályázat eredményét. A főiskolai igazgatótanács első helyen Mitrovics Gyula dr., második helyen Tankó Belat, harmadik helyen Nagy József dr. ajánlja.

Pápay József ismerteti ezután a német nyelvészeti és irodalomtörténeti tanszékre beadott pályázatokat. A főiskolai igazgatótanács első helyen Schmith Henriket, második helyen Nagy Zsigmond dr., harmadik helyen Vég János dr. és Matolcsi László drt aequo loco — jelölte.

A tanárválasztó-bizottságnak tagjai lettek: Tisza István gróf, Széll Kálmán, Surlyok István, Baltazar Dezső dr., Fényes Endre, Baksa Lajos dr., Sütő Kálmán, a debreczeni egyház részéről Dicsőfi József, Ujtaussy József dr., Kocsar Gábor dr., K. Toth Kálmán, Juhasz Ignác, Oláh Károly, Jeney Miklós.

A választás tartamára elnök az ülést felfüggesztette.

A választás eredménye az lett, hogy a jogböcsészeti tanszékre Thegze Gyula dr., a rendszeres böcsészeti tanszékre egyhangulag Mitrovics Gyula dr., a német nyelvészeti és irodalomtörténeti tanszékre pedig kilenc szavattal hat ellenében Schmith Henrik drt választották meg.

Ezután megejtették a választást az

Legjobb a Békési Róza „Csont” szappana.

Tisza István gróf a debreczeni egyetemért.

A tiszántúli egyházkerület kettéválasztása.

A debreczeni püspöki ebédek tavaly óta nem a sablonos társasbédek. Tavaly óta megszoktuk, hogy azokon az ebédeken, amikor Eröss Lajos, a tiszántúli egyházkerület püspöke látja vendégeül az egyházkerületi közgyűlés tagjait, nem csupán a szokásos tósztok hangzanak el, hanem a pohárköszöntők keretében nagyjelentőségű problémák vetődnek fel. Így aztán érthető, hogy a közönség erősen érdeklődik a debreczeni püspöki ebédek lefolyása iránt és minden alkalommal eseményeket vár tőlük.

Eröss Lajos püspök mai ebéde alkalmával szintén felszínre kerültek nagyjelentőségű problémák. Ilven volt a tiszántúli egyházkerület kettéválasztásának kérdése, amely ott a fehérszital mellett nagy vitát váltott ki és szeretnők hinni, már ott, az ebéd alatt végleges elintézését nyert. Másik eseménye volt az ebédnek Tisza István grófnak a pohárköszöntője, melynek keretében az ország közéletének ez a legnagyobb kitűnősége nagy lelkesedéssel és az érvek gazdag tárházával szállott sikra a debreczeni egyetem létesítéséért, a debreczeni főiskolának fokozatos kiépítéséért, egyetemmel való fejlesztéséért.

A püspöki ebéd elhangzott azon tósztokról, melyek e két probléma körül forogtak, itt adjuk a tudósítást:

(Az új egyházkerület.)

Az egyházkerület kettéválasztását Görömbey Péter felszabócsesi esperes hozta szóba tószkjában. Hatása alatt áll — úgy mond — az egyházkerületi közgyűlés tegnap nánján előterjesztett püspöki jelentésnek, mely kiemelte Eröss Lajos püspöknek a déli vármegyékben tett látogatását. Ime — úgy mond — milyen lelkesedéssel fogadták ott a mi püspökünket, aki látogatásban járt ott, — mennyivel jobban szeretnék ott lent ha volna egy püspökük, aki állandóan ott laknék. Az egyházkerület szétválasztása igen nagy horderejű eszme és megvalósítását annál inkább kívánja, mert hiszen a római katolikus egyházban is rokonszenvre talál a püspökségek szaporításának terve; Szegeden rövidesen föl fogják állítani az új római katolikus püspökséget. Hogy az eszmének ma még nincsen sok híve, az nem téríti el meggyőződésétől, hiszen az egyetemes konvent intézményének is kevés híve volt a múlt század elején. A konvent érdekes elődjára, Baksa Lajos drra, a tiszántúli egyházkerület világi főjegyzőjére emeli poharát.

Sulyok István nagyváradi esperes bizonyos inkonzekvenciát lát Görömbey föl szólalásában. Aki a tegnapi fölolvastott püspöki jelentés hatása alatt áll, annak egészen más konklúzióra kell jutnia, mint arra, hogy el a püspöktől, el az egyházkerulettől. A püspöki jelentés mélyen szántó gondolatai éppen azt mutatják, hogy van egy magas szellemű, erős koncepciójú püspökünk, kínél méltóbb vezért, méltóbb egyházfejedelmet egy egyházkerület sem kívánhat magának. Mi megelégszünk a mostani elnökséggel; a püspököt és a főgondnokot köszönti fel.

Domby Lajos, a békésbányai egyház megye eszere viszont azt mondja, hogy szükség van az új egyházkerületre. Eleve is tiltakozik minden esetleges gyanúsítás ellen, de neki az a meggyőződése, hogy a déli déken nagy jövője van a református egyhá-

zaknak, ott az új egyházkerület szervezése nemzeti célokat szolgál. Görömbeyt élte.

(Tisza István beszéde.)

Viharos taps, szünni nem akaró zajos éljenzés támadt egyszerre: Tisza István gróf fölemelkedett és beleszólt az érdekes vitába. Engedjék meg tisztelt uraim — így kezdte beszédét — hogy e nagy kérdés részére: együttmaradjon-e a tiszántúli egyházkerület vagy kettéválasztassák? — szíves türelmüket kérjem e baráti együttlében. Felhozták, hogy a római katolikus egyházban is megvan a hajlandóság új püspökségek felállítására. Ez ott egészen természetes. Ott a püspökség: a püspök. Mennél közelebb jut a püspök a hívekhez, mennél gyakrabban fordul meg a püspök a közönségben, annál hasznosabb ez a közönség hitéletének intenzívítása szempontjából. Nálunk egészen más a helyzet. Nálunk az egyházkerület nemcsak a püspök, az egyházkerület nálunk az egész protestáns társadalom létkető, életető szerve, melyben egyesül minden erkölcsi és anyagi erő, melyet a mi protestáns társadalmunk képvisel. A mi egyházunk központi szerve a zsinat ugyan, de azért a protestáns egyház mégis az egyházkerületben él. Ennélfogva az egyházkerületet tulajdosan decentralizálni nem szabad, sőt egyesíteni kell az erőt, az egyházkerületben kell koncentrálni az erőt, melylyel a protestáns társadalom anyagi és szellemi eraja érvényesül. Különben a tiszántúli egyházkerületre áll ez, mely nemcsak népességre a legnagyobb, hanem szövetségben a nemzeti őserőt is képviseli. Nekünk ezt az őserőt aprópénzre fölváltani nem szabad.

(A debreczeni egyetem.)

És ha minden más szempont elöl kiártnak is, itt van a debreczeni főiskola. Minden protestáns kollégium szerves összefüggésben áll az egyházkerületével. Ha nem egy millió tagja volna a tiszántúli egyházkerületnek: lehetett volna-e megvalósulnia annak a szép álmoknak, hogy a magyar protestantizmus magyar protestáns egyetemmel létesítsen? A mai közgyűlés is emlékeztet maradjon abból a szempontból, hogy ismét újabb alapkővet rakta le a protestáns magyar egyetemnek. Tudom, hogy magától az egyetemről még nagyon messze vagyunk.

En sokáig abban a meggyőződésben voltam, hogy hiába hozzáfogni a megalapozáshoz, míg egy korszerű egyetem céljaira megfelelő erőforrásaink nincsenek, de készséggel elismerem, hogy e tekintetben megváltozott a nézetem és igazat adok azoknak akik belefolytak a nagy mozgalomba, amikor még tényleg csak kezdetleges durványait rakhattuk le a protestáns egyetemnek.

En a magyar nemzet sorsa szempontjából a legnagyobb problémának azt tartom, hogy a nyugateurópai kultúrát recipiáló képességgel lépést tartson az átalakító, nemzeti őserő. Ezen a téren a magyar kálvinizmusra vár a vezető szerep, amely mindig vezetni igyekezett a kultúra, a nyugateurópai fejlődés terén, de egyuttal megvolt benne a nemzeti jelleghoz való eszkönyös ragaszkodás is. Ezért kell szempontot tartani itt, a kálvinizmus fészkében, annak a kultúrának számára, amely nem vetkőzik ki és eredeti jelleéből, amely a magyar ember tőrelmét, me'szett nemzeti eszjárásával tudja átalakítani amit a nyugattól tanul. Ezért kívánom, hogy azok a férfiak, akiket lassankint ide telepítünk, álljanak hivatásuk magaslátán, keressék meg az igazságot az igaz kálvinista becsületességgel, önmaguk és mások iránti kiméletlenséggel, amely nem ismer más hivatást, mint az igazságnak tűzön-vizen keresztül való felkutatását és érvényesítését. És kívánom, hogy ezek a férfiak gyűjtsék maguk köré a fiatal generációnak e hivatást megérteni képes gárdáját.

És ha azt látom, hogy az egyházkerület és a debreczeni főiskolát erre az utra, az egyetem alapjainak lerakására vitték, sokaknak más meggyőződése ellenére, akkor azokra a férfiakra kell úritenem poharamat,

akik ennek a munkának vezetői és apostolai voltak, akiket a saját igazságukba vetett hit, fanatizmus vezetett, amely azt mondja, hogy ne számoljunk a nehézségekkel, mert ez az úgy oly szent, hogy minden akadályon keresztül diadalmaskodnia kell. A debreczeni egyetem úttörő harcosaiért, köztük elsősorban Degenfeld József grófért emelem poharamat.

(Degenfeld beszéde.)

A lelkes tetszésnyilvánítások zajának csillapulásával, mely a hatalmas beszéd nyomán felhangzott, Degenfeld József gróf, az egyházkerület főgondnoka mondott rövid beszédet. Mindenki tudia — szól a főgondnok — hogy a debreczeni egyetem ügye, a filozófiai fakultás ügye nagyon a szívemhez kötött. Ugyanez köztudomásu az én elnöktársasmról is. Tisza István gróf mostani föl szólalása nekem nagy reményeket nyújt a jövőre nézve, mert látom, hogy azok, akik eleinte nem voltak velem egy véleményen, meg vannak immár nyerve az eszmének. Ilyen körülmények között, ha ez a nagy egyházkerület neki fekszik, a magas szota terv előbb utóbb meg fog valósulni. I dözölöm az én szeretett barátomat és kedves rokonomat, Tisza István grófot, aki nekünk nagy munkánkban segítőtársunk lesz.

Zajos éljenzés követte a főgondnok beszédét, amely után az ebéd véget ért.

Megbízható czimtár csakis a Debreczeni Független Újság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabásu naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Mocskok a tisztesség ellen. Fele'össégre vonják Varga Lajost.

Sajtópör az esküdtszék előtt.

A debreczeni kir. törvényszék esküdtszék bírósága előtt ma tárgyalták azt a rendkívül érdekes sajtópört, amelyben vádlotként dr. Varga Lajos állott. Az egynéhány sajtóert elviseelt ügyvédnek ez az ügye még abból az időből való, amikor Varga Lajos még mint „lapszerkező” itélkezett holtak és elevenek fölött s amikor az igaztalan támadásoknak egész légióját zudította tiszta erkölcsü s Debreczen társadalmának köz-tiszteletben álló férfiak ellen.

Varga Lajosnak kirohanásait a legtöbbben semmibe sem vették, mert nem tartották érdemesnek arra Varga Lajost, hogy észre vegyék.

A múlt év március havában azonban egy „Székhali kaland” című cikkében olyan támadást intézett Jánosi Zoltán református lelkész ellen, amelynek perfid hangja a legnagyobb megütöközést keltette Debreczenben, ahol Jánosit, mint törhetetlen hazafit s a szó legnemesebb értelmében vett függetlenségi embert ismerik és tisztelik. Ezt az embert, ezt az ideális lelkű magyar papot vádolta meg Varga Lajos azzal, hogy a nemzeti ellentállás idejében a darabontok mellett tartott.

Ilyet mert állítani és irni Jánosi Zoltánról egy Varga Lajos, aki a cipője talpáig sem ér föl ennek az embernek. Debreczen társadalmá már akkor elítélte Varga Lajost, amikor ez a szégyenletes közlemény napvilágot látott. Ez azonban még nem volt elég. Varga Lajosnak ezért a törvény előtt is bűnhődnie kell.

Az érdekesítő tárgyalásról s az ügy előzményeiről a következőket jelenti tudósítónk:

A tárgyalás.

A tárgyalást Tóth Aurél dr. elnök nyitotta meg. Szavazó bírák voltak: Horváth István és Nagy Kálmán. Már a tárgyalás elején, érzékeny bűnösségének súlyát, megkövette Varga Lajos János Zoltánt és egy olyan boosánatkáró formában jelentette ki, hogy ő mindenkor elvbü, 'gazi magyarnak tartotta Jánost. De ott szégyenkeznek nyomtatásban Varga Lajosnak betűi s ha mindenki megvetéssel fordul el s fordult el is Varga Lajos írásaitól, a cikk írója a bíróság elé kellett állítani.

Egy kis epizód.

Amikor az esküdtek kisorsolása megkezdődött, érdekes jelenet játszódott le. Amikor a tárgyalási elnök felolvasta a törvénynek azt a rendelkezését, hogy esküdt csak az lehet, aki a váddal szemben harcos viszonyban vagy más érdekeltségben, föllélt Bundi Sándor esküdt s bejelentette, hogy ő Varga Lajos ellen az ügyvédi kamaránál följelentést tett. Varrát láthatólag nagyon kellemetlenül érintette ez a kijelentés s a tanács Bundi Sándort az esküdti tisztség alól fel is mentette. Ezután kisorsolták a következő esküdteket:

Csapó Péter, Barta Mihály, Telki Mátyás, Szolnoki Lajos, Kovács Kálmán, Zeisinger Lajos, Eötvös János, Merei Gábor, dr. Matolcsy László, Berzseffy Vince, Gál András, Molnár István, pótesküdt Salánki Ferenc.

A főmegánvádló János Zoltán képviseletében Kovács József dr. ügyvéd jelent meg. Varrának nem volt ügyvéde.

A tárgyalás elején felolvasták azokat a vádakat, amelyekkel Varga Lajos illette hírlapi cikkében János Zoltánt. A „Szébbé váló” című főmédvényben a főszerkesztő ur szabad garázdálkodásra engedte tollát s azt állította János Zoltánról, hogy a darabont-korszakban, az alkotmányvédők bizottóságban a leszerelés m. lett segít. Varga nagyon jól tudta maga is, hogy mindez hazugság s amit Jánosról írt és azt nem hiszi el neki senki sem, arról elvetemültebb dolog, hogy Varga, mindezek tudtával, megírta ezt a gyalázkodó cikket, holott János Zoltánról talán a legkisebb debreczeni gyerek is tudja, hogy mindig ott harcolt a nemzeti ügyért az első között s az ő kezében volt a legerősebben a függetlenség lobogója.

A tanukihallgatások.

A mai tárgyalásra Wessprém Zoltán főispán, Kovács Gyula alispán, Czegléd Mihály, Kálmán Lajos, Mérik Endre és a társadalom még több kiünksége van tanuképpen beidézve, igazolni azt, hogy János Zoltán mily derekasan védte a nemzet igazát, ellenben Varga nem tett mást, csak rágalmazott.

A tanukihallgatását azonban a bíróság mellőzte, mert Varga Lajos dr. kifejtette és elismerte, hogy az az állítása, mintha János Zoltán a darabontokkal pártolt volna nem felelt meg a valóságnak. Beismerte ugyan, hogy János Zoltán mindenkor a függetlenségi eszmék elharcosa volt, azonban formális boosánatot mégsem kért, noha János az ő nobilis elzékenységgel hajlandó lett volna ezt megadni. 'Igaz ugyan, hogy ebben is Varga Lajosnak csavaros és az egyenes uton sohasem járó rossz lovikája nyilvánult meg, mert jól tudta Varga Lajos, hogy a főntebb említett tanuk, akik városunk legtekintélyesebb emberei, fényes bizonyítékokat adtak volna arról, hogy milyen hazafi János Zoltán s hogy milyen kemény tollal támadta éppen a darabontokat.

Ezután Székely Imre lapszerkesztőnek kihallgatása következett Székely Imre vallomásaiban elmondta, hogy János Zoltánnal mindenkor kitűnő viszonyban volt, János írt a lapjába cikkeket a darabont idők előtt, a közben és azután. János Zoltán azonban sohasem vindikálta magának azt, hogy ő a szerkesztésbe befolyon.

Szabó József nyomdai művezetőt hallgatták ki ezután, aki az utolsó tanu volt.

Az inkriminált cikkek.

Az inkriminált cikkek közül többet olvastak föl ezután, majd a bíróság megszö-

vegezte a kettős kérdéseket, amelyek azt foglalták magukban, hogy Varga Lajos a boosulatsértés és rágalmazás vétségében bűnös-e.

A perbeszédok.

Kovács József dr., János Zoltán képviselője tartotta meg azután vádbeszédét. Rámutatott arra, hogy Varga Lajos dr. milyen vakmerőséggel támadt neki egy olyan korrekt s általánosan tisztelt embernek, mint János Zoltán s hogy milyen rávalmakat köölt ennek a puritán jellemű papnak közéleti működéséről, aki ugy társadalmi, mint politikai téren mindig az ideálisan szépet és nemeset követte s aki mint a függetlenségi elvek harcosa valóságos bálványa annak a tekintélyes csoportnak, amely mindenkor követi Jánost.

A lóláb.

Varga Lajos vádbeszédében újból kiütöközt a lóláb és a kitűnő képviselőjelölt ur újból megmutatta, hogy nem tudja megtaradni önmagát. Az örökös kerteles és a sötétben való bujkálás az ő eleme. Ilyen volt most is. Amíg a tárgyalás elején beismerte, hogy mennvire vétett János ellen s milyen iszatalanul támadta őt, addig vádbeszédében újból inkorrekt módon vádolni próbálkozott s mérges kirohanásaival, újabb, s'antalan s az igazságnak meg nem felelő állításokkal izvekezett János szep'ötlen egyéniségéhez férközni.

Varga Lajos ma vádbeszédében azt merte állítani, hogy mindezek után — hogy János Rávi Nándor dr. ügyvéddel egyetemben 1906-ban „judás pénzen” gépet vásárolt Székely Imrénél, hogy a darabontokat szolgálják.

Ilyen kijelentésre is csak egy Varga Lajos képes. Ez valóságos merénylet a tisztas bírák ellen mert hiszen eltekintve már János hozzáférhetetlen egyéniségétől, mindenki tudja, hogy 1906-ban, amikor a gépvásárlás történt, már a koalíció jó ideje uralmon volt s János akkor igazán foglalkozott a darabontokkal, de ezt nem köszönték meg a darabontok, mert kevés olyan áles kritika jelent meg ellenük, mint a Jánossi tollából kikerült cikkek.

János, a többek között Varrának ezt a vádját forja leszögezni a holnapi folvátólagos tárgyaláson megtartott replikáiban. Irások bizonyítékok, okmányok szereződnek Varga Lajos dr. mellének s Varga Lajos támadására a máltó választ majd a bíróság ítélete forja megadni.

Színház és Művészet**A színház műsora.**

CSUTÖRTÖK: Nők harca, vigiáték. A) bérlet. PÉNTEK: Iglói diákok, operett. B) bérlet. SZOMBAT: Koldusdiák, operett. C) bérlet. VASÁRNAP: Délután Árendás zsidó, népszínmű Este Koldusdiák, operett. Kis bérlet.

Tavass. Strausz bájos zenéjü operettjét ma telt ház nézte végig. A kitűnő előadás főerősségei ma is Zilahyné és Szilassi voltak s az ő pompás alakításukhoz méltán csatlakoztak Gyöngyinek, Nádornak Árkossynak mulattató fleurái, valamint Gyöngyi Jolán és Bárdos Irma sikerült énekszámai.

Koldusdiák. (A színházi iroda jelen tése.) Szombaton kerül színre új betanulással Millicker klasszikus operettje a következő kiosztásban: Ullendorf ezredes—Árkosi, Palmatica grófné—Görög Ida, Laura—Bárdos, Bronislara—Szilassi, Simon—Torma, Jan Sanitzky—Horváth, Enterick—Ligeti, Jenegrof—Nádor, Örnagy—Gyöngyi, Főhadnagy—Kardos, Hadnagy—Oláh G., Rieckhofer hadanród—Gyöngyi Jolán.

Ujdonságok. (A színházi iroda jelen tése.) Zilahy igazgató megvette a Nemzeti Színház és a Vígsház két legnagyobb sikerét aratott darabját: Lengyel Menyhért Taifun és Henry Battaille A botrány című színművét. Mind a két darab a közel jövőben kerül Debreczenben előadásra.

HIREK

— **A püspök ebédje.** A tiszántuli egyházkerület közgyűlése alkalmából Erőss Lajos dr. püspök ma délután fél 2 órakor a Royal-szálló nagytermében ebédet adott, melyen az egyházkerületi közgyűlés tagjai s a város és a vármegye közéleti kitűnőségeit látta vendégül. Az első felköszöntőt Erőss Lajos püspök mondta, a közéletnek azon jelesire üdvözölve poharát, akik asztalánál vendégei. Grosz István, a református tanítóképző intézet igazgatója Erőss püspököt, mint a hatósága alá tartozó iskolák pedáns, rendszerető főnökét ültette. Uray Géza esperes Tisza István grótot köszöntötte föl. Sütő Kálmán munkácsi esperes az egyházkerület főgondnokára, Degenfeld József grófra tetszéssel fogadott verses tósztot mondott. Vass Mihály, az ujonnan kreált középmezabolcsi egyházmegye esperese a tizenhárom idősabb egyházmegye vezetőit, esperesit és gondnokait köszöntötte fel. Domahidy István a püspököt ültette. A többi pohárköszöntő, ezek között Tisza István gróf is, melyet viharos tetszéssel és lelkesedéssel fogadtak, a tiszántuli egyházkerület kettéválasztásával és a debreceni egyetem ügyével volt kapcsolatos; ezekről más helyen olvasható tudósításunk.

— **Közgyűlés előtt.** A város jog-és pénzügyi bizottsága szombaton délután 8 órakor ülést tart, melyen a november 30-iki közgyűlés több tárgyát látja el a bizottság javaslattal.

— **Régészeti ásatások Egyeken.** Debrecen város muzeuma az elmúlt heten ásatott az egyeki szőlőskertben, ahol több holdnyi területen bronzkori urnasírok rejtőznek igen sűrűn. A muzeum öre ezuttal 160 négyzetméter területet forvátatott fel s összesen huszonegy urnasirt talált, többnyire 40—60 centiméter magas igen nagy hamutartó urnákkal, amelyek mellől ritkán hiányzik az ételes-italos kisbögge. Egyik másik urnából bronzékszerek és ékszerteredékek is kerültek elő, hosszuszáru tűk, fülbevalók, gyűrűk, csüngők, karperecek, spirális ruhadíszek. Már fekvésben összetört, sőt elmallott edényeknek csupán egy részét lehetett kiemelni s a muzeum számára megmenteni. Az idő alkalmatlan volta miatt az ásatást félbe kellett hagyni. De a jövő esztendőben részirt a már felfogott részint az ideigért területeken folytatni forjuk.

— **Bomba egy kereskedésben.** Párisból táviratozzák: A Havas ügynök-ség jelenti São Paolóból (Brazília): Tegnap este egy anarkista a város legelőkelőbb negyedében egy német kereskedő boltjába bombát dobott. A bomba felrobbant es oly hatalmas tűzvést okozott, mely az egész negyedet elpusztítással fenyegeti. Állítólag több emberélet is áldozatul esett.

— **Tauszig lovag meghalt.** Bécsből táviratozzák: Tauszig lovag az Osztrák Főrdhittelintézet kormányzója ma este meghalt.

— **Tűzi lárma.** Ma délelőtt tüzet jeleztek a városra. Állítólag a Miklós utca 14. számú házat fenyegette a veszély. A tűzoltók kivonultak a Miklós-utca, de bizony dolguk nem akadt, mert csak a kályha füstölt egy üzlethelyiségben s a járőkelőket ez ejtette tévedésbe.

— **A Szabad iskola** kedd délutáni előadását igen szép közönség hallgatta meg. A kollégium nagy fizika terme zsufolásig telt érdeklődőkkel. Nyári Béla, a főimnázium tudós fiatal professzora tartott előadást a vilámmosság legújabb fejlődéséről, a Röntgensugárról, Tesla kísérleteiről. Előadását bámulatos szép kísérleti mutatványokkal kísértte. Olvan kísérletekkel, amelyeket a fővároson kívül mástutt nem is lehetne bemutogatni, mert Debreczenen kívül egy vidéki városnak sincsenek meg a hozzá való eszközei. A következő órában elméleti fejte-

getésekben fogja a villamosságra vonatkozó legújabb fölfedezéseket a közönséggel megismertetni. A Szabad Iskolában (Simonffy-utca 1-c. II. emelet az Ipartestület dísztermében) esztendőnkön Rédey Rezső dr. kereskedelmi és iparkamarai segédtitkár fog előadást tartani: „A kiskertművelés, mint a szociálpolitika eszköze” címen. A nagy közönség figyelmét felhívjuk az előadásra, amely elsősorban debreceni vonatkozású.

— **Gyilkosság az utcán.** Koráromból jelentik: Kocsis Róbertet hetényi lakost, aki családijával állandóan viszálykodott, veje, Kocsis Kálmán öszeszólközös közben az utcán doronggal agyonütötte. A gyilkost elfogták.

— **Magyar monoplián.** Esztergomból jelentik: Russ Erich itt állomásozó közös hadseregbeli hadnagy új aeroplánmodellt szerkesztett, amely szakértők véleménye szerint valóságos mintája az egyszerűségnek. A monoplián teljesen felszerelt állapotban száznyolcvan kilogram súlyú és öt órára két személyt vihet. A kormányzás két kormánylapattal történik. Az új szerkezet magában egysíti az eddig ismert egy- és kétföldelű repülőgépek minden előnyét.

— **Kirabolt községi pénztár.** Szatmárnémetiből jelentik: Patáros községi pénztárát az éjjel ismeretlen tettesek kirabolták. Adószállítási lévén, a pénztárban a szokottnál több pénz volt. A tettesek 1800 koronát vittek el. A pénztárt két baktek őrizte, akik azonban semmi gyanusítást sem vettek észre. A tettesek a pénztár ablakát kiverték és ott behatoltak a Wertheim szekrényt álló utcánál kilyitották. Az erőves nyomozás dacára a tetteseknek eddig még semmi nyoma sincsen.

— **Végeladás egy főtéri nagy cipőüzletben.** Glück Ede Piac utcai cipőüzletében végeladás van. Az összes raktáron levő férfi, női és gyermekcipők rendkívül olcsón lesznek kiadva. Kossuth-utca sarkán.

— **A nap halottal.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál ma a következő haláleseteket jelentették be: Kulcsár József ref. 80 éves. Oláh György g. kath. 69 éves. Nagy N. 66 éves. 1 óra.

— **Elítélt gyilkos.** Czente József 19 éves eszteromi kőművesinas a kocsimában mulatott és mivel pénze elfogyott, kiállt az utcára, hogy a legelőre arra menő embert kirabolja. A baleserenese éppen Király Istvánt hozta arra, kit az elvetemült ember téglával addig vert feje, míg meghalt. A komáromi törvényszék tegnap foglalkozott az ügygyel és a gyilkost 10 évi fegyházra ítélte.

— **A megmérgezett vezérkari tisztek.** Bécsből táviratozzák: A vezérkari tisztek ellen megkísérelt mérgezés ügyében a következőket jelentik: A postai hatóságok kutatásai alapján megállapították, hogy a mérges pilulákat magukban rejtő leveleket a rendes postaszekrényekbe dobták be és nem a posta hivatalos helyiségekben nyújtották át. Ma a rendőrségen kihallgatták az összes postai közveket, kik vasárnap voltak szolgálatban, különösen a levélgyűjtőket, kik ezt a szolgálatot három turában végzik. Az a postaszolga, ki az ugynevezett rövid turát végezte, a leveleket nem látta, a hosszú turás postaszolga a karektarikus kék levélborítékokat már a levélrendező asztalán látta, s hová a kézbesítő turát végző postaszolga üríthette ki a mérgező pilulák leveleket a levél szekrényből, ez azt állítja, hogy arra, hogy ő hozta be ezeket a leveleket a hivatalba, nem emlékszik. A mérgező pilulák leveleket eszerint vasárnap fél nyolc és nyolc óra között dobták be a mittelsassei, liniengassei vagy a gumpendorferstrassei levél szekrénybe, lehet azonban, hogy a postahivatal házi szetrenybe dobták.

— **A Néptakarékpénztár mint szövetkezet Piac-u. 75. sz.** a heti biztosítás-al kapcsolatos hosszú lejárati kölcsönöket nyújt.

— **Kugler Gerbesud cukorkák főraktára** Kossuth Gézánál.

— **Könyvek, zeneművek** féláron kaphatók Harmathy antiquáriumban Fűvészkert-u. 14.

— **Megnyílt a legújabb férfi fű és gyermek ruha Versenytárház** a Csánó utcán a „Kispipa” helyén Rendkívüli olcsón lehet ott vásárolni táli ruhákat.

— **A legszebb női kiegészítők pénzeszivar- és cigarettetartók** eredeti gyári áron kaphatók Mentez Henrik áruházában, Kossuth-utca 4. szám.

— **Iglói diákok teljes zeneszámai** zongorára Antalffy Józsefnél kaphatók.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debrecen, Simonffy-utca 1. sz. Bérpalota.

Törvénykezés.

A debreceni főiskola hétszáz ezer koronája. Megirtuk, hogy a budapesti ítélőtábla második büntető tanácsa tegnap tárgyalta Ráth Zeimond elnöklésével a Gel léri féle véprendelet hamisítási büntető. Az előadói tisztelet Rinehoffer Sándor bíró látta el, a vádhatóságot pedig Magyar István főügyész helyettes képviselte. Az elsőfokú bíróság tudvalavólag a véprendeletet hamisnak és érvénytelennek mondta ki és megállapította az okirathamisítást is. Ennek alapján a bíróság Battik Sándort és feleségét egyenként három és fél évi fegyházra, a tanúk közül pedig Krudi Ferencet két esztendőre, Krudi Jenőt, Krudi Gyulát és Landau Samut pedig egyenként másfél évi börtönre ítélte. A bíróság a szabadláton lévő vádlottakat Filepp Gizellát, a Krudi testvéreket és Landau Samut nyomban letartóztatta. Mint budapesti tudósítók táviratozza, a tábla ma délben hirdette ki ítéletét. A tábla helyben hagyta a törvényszék ítéletét, kivéve annak Krudi Jenőre vonatkozó részét. Krudi Jenő büntetését dr. Török Sándor védelme után egy évi börtönre szállította le a tábla és a büntetésből nyolc hónapot kitöltöttek vett.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909 nov. 24.

Készárú változatlan.		
1910. októberi buza	11.76	11.77
májusi buza	14.03	14.04
1910. áprilisi buza	—	—
májusi rozs	—	—
1909. októberi rozs	10.14	10.15
1910. áprilisi rozs	—	—
1901. októberi zab	—	—
májusi zab	7.56	7.57
1910. áprilisi zab	—	—
1910. júliusi tengeri	—	—
májusi tengeri	6.73	6.74
1909. szeptemberi zab	—	—
augusztusi tengeri	—	—

Arcképes igazolványba fényképeket
leggyorsabban
NÉMETHY JÓZSEF
fényképész műterme készít
DEBRECZEN, Piacz utca 42.

Eljegyzése előtt

okvetlenül keresse fel

ROSE DEZSŐ

előkelő ékszer üzletét,

DEBRECZEN, Piac-u. 55. sz.

ha ékszerbevásárlását biza-

tosan jommal óhajtja eszközölni. :-

Regény-Csarnok.

Jolán

(Kis regény.)

Írta: Radó István.

(19.)

Sok mindent jelentt ez az egy szó és meg merítette a Jolán és Gyuri egymásra irányított tekintetét, egy időre beléjük fojtotta a szavakat.

Sok ideig tartott, míg Jolán újra tudott szólni.

Elvesztette. Azt a nagy emléket, amiért felakarta áldozni bosszuját, gyűlöletét, minden diadalát. Elvesztette. Miért nem vigvázott rá? Hiszen az a papír... azt hiszem... ugy értem... jelentett is valamit. Miért vesztette el?

Gyurinak nem hagyta el ajkait egyetlen hang sem.

— Elvesztette legkedvesebb emlékeit. Maradt-e még valami. Van-e emléke róla? mondja.

— Van.

— Mi?

Az a másik irás. Az első sorok. Az ismerettség.

Fűg az magának? Évekről egy sor irás. Fűg az magának?

Vannak még emlékeim. Mindarról vannak emlékeim, amit együtt tettünk amit együtt élünk, amire lehet, kell és érdemes emlékezni. Vannak emlékeim. Csak nem irtam őket le és nem láthatók sem nálam, sem másutt. Azok csak emlékek, semmi egyebet. Nálam vannak mind és mindig.

Ma ugy érzi.

Igen, ma ugy érzem, S lehet, hogy sokáig így fogom érezni.

Van arcképe róla.

Gyuri meghákkent.

Arcképem. Nincs De, vágta rá hirtelen emlékszem rá jól.

Mondja el nekem, most már én is látom, milyen? Mondja el.

Gyuri leült szemé behunvta, maga elé tette a tenyerét és ugy mondta.

Gyönyörű szép szemű vannak, Melvek vannak nagyok, fűvesek. A szeméit tudom sokáig nézni. Hűgadság és erő van a szemekben. Ha rázondolok a szeméire, sírás fojtogat, hogy a szemek nem lehetnek mindig ennyire, ugy szeretem a szeméit. Ajka keskeny és ha-ánv. ha mosolyog is, van benne egy kis fájdalom, vonul vére arcán. Aikában akkor is van egy kis mosoly. Ha vig, nagyon szép, ha fájdalmas, akkor is gyönyörű. S másszem az szeretem rajta Semmit. Sem a szépségét, sem a alakját sem a szeméit, hanem kezeit. Azokat szeretem a szokat tudnám csókolni mindig... mindig...

Gyuri mozdulatlanul maradt. Elkarkta az arcát, hogy Jolán ne lássa, hogyan harapná az ajkait. Jolán rátette a kezét a vállára.

— Gyuri, szolt hozzá, először szólítva keresztnevére.

— Gyuri. Ez nem Ilonka.

Gyuri felugrott és megfogódzott a székben.

Ez nem Ilonka. Ez én vagyok.

Gyuri sokáig állt még mozdulatlanul a szék mellett, ökölbe szorította egyik kezét, s az an súlyos lépekekkel ment ki a szobából, el Jolán elől.

9.

Gyuri egy délutánra megbeszélte Jolánnal, hogyha szép idő lesz, elmegy érte a kiséri út a bevásárlásaira.

Nem volt szép idő. Amikor közeledt az idő, hogy Gyuri el akart menni, a tiszta kék ég lassan szürke, vastag, felhőfátyol borult, elfödve a nap aranyos sárga korongját elnyelve a tiszta fényt. Szépszórta a világszűz és valami bizonytalan fényt éreztetett csak át, le az utcára. Az emberek, mint árnyéktalan szellemek lépdéltek az utcákon.

Lassanként megeredt az eső. Gyuri mozdulatlanul állt az ablaknál és nézte, hogy barnul meg az egész utca, hogyan fut be a

csatornába a víz. Nézte, hogy milyen esendes, életlenül lesz lassanképp az utca. Nézte és észrevétlenül durva gyűlöletes melancholia foglalta el egész lelkét.

(Folytatjuk.)

SZÖNYEGEK

juttespárga, hollandi, kidüermüster tapo stry, volour, futó és salon szőnyegek minden nagyságban, torontáli szőnyegek, divánterítők, bútorszőnyegek és croppok, viaszos vászon

legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők
szövet és csipke függönyök, stórok

Szabó Lajos Flai

divat-, vászon és szőnyeg raktára,
DEBRECZEN, Rózsa utca 1. szám.

Alapította 1842. évben,

Miklós Emil

tűzifakereskedő

Jókai-utca 28. szám

Ponts kimérésben és legutányosa b árban házhoz szállít szaroz, kitűnő, elsőrendű

tűzifát.

Megrendelések Nagy Samu dohánytörszdejében (városnáz épület) és a máv. fűtőháza mellett lévő tűzifa raktárban telefonon eszközölhető.

Telefon 733. szám.

Olcso! Olcso! Olcso!

Blous,

gyermek ruha

óriási választék

Zavatzky Leonál,

Debreczen,

Piac-utca 16. sz.

50 korona hetifizetést vagy 50-60% provisiót

kap mindenki, aki Alumínium táblám és áruim eladását elvállalja. Nagyszerű új karácsonyi ajándék. Képviselet mellékfelalkozásnak is átadatik. Alumíniumárak jatszai könyveséggel eladhatók. Felvilágosítás és minta ingyen. Ne mulassza el tehát senki tudakozódní.

Levelező-lap elegendő.

Czím:

ANTON HRUBY,

Müglitz (Mähren).

Tisztelt uriközönség figyelmét felhívom, hogy

férfi szabó üzletemet

Piac u. 46. sz. alól

Piac-u. 26. szám alá (A nagytörszde mellett)

helyeztem át.

Tisztelettel Moskovits József férfiszabó.

KARÁCSONYI VÁSÁR

a mai napon megkezdődött

Szépe Lajos

női divat üzletében. Kossuth-utca 6.

Meglepő olcsó árakon adatkak el.

120 cm. széles divat szövetek . . . 70, 90, 90, kr.

120 cm. széles női posztó . . . 60 "

120 cm. széles Strapa szövetek . . . 70, 83, 90 "

120 cm. széles angol posztó, csikos

vagy koczkás . . . 78, 86, 98 "

120 cm. Diagonal seviott . . . 79, 90, 110 "

120 cm. Modern szövés . . . 75, 110, 160 "

140 cm. széles valódi angol kelme

kivé es olcsó ár . . . 2-60-3 frt-ig

Sport flanel sok mintában . . . 22, 28 kr.

Bársony flanel . . . 35, 40 "

J. mosó vizelek, gyönyörű min-

tákban . . . 24, 27, 32 "

Női fehérneműk, férfi ingek és

az összes vászon neműk mesés

olcsó árban.

Gyors kiárulás!

4 pár cipő csak 7 kor.

Több nagy gyár fizetesképtelensége miatt, megbízattam egy nagy csoport cipőt melyen a bekerületi áron a 61 kisru-i ani Adok tenát mindenkinek 2 pár férfi és 2 pár női tűzős cipőt bőr, barna vagy fekete galochirozott, szegezett bő talppal, nagyon elegans, legújabb divat. Nagyság szerint. Mind a négy pár ára csak 7 kor. Küldés csak utánvéttel.

F. Windisch, Schuh-Export

KRAKAU, No. 54.

Csere megengedve, esetleg pénz vissza.

Molnár Ferenc

ZÁDOR LAJOS UTÓDA

női divattermében

Telefon: Főtér, városházaépület. Telefon: 73. sz.

A téli divat legszebb újdonságai.

Gyapjuszövetek, kosztüm-posztók, selyem, bársony és mindentelődési esek

női- és gyermek felöltők,

valódi szörme árak, bundák, kabátok,

karmantyuk, színhazi belpők, esie e selyem és szövet blouzek dús választékban.

Múlt idényről visszamaradt felöltők és divatszövetek fél áron kaphatók!

Női ruha készítési műt. em Kossuth-utca 9.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségekben a legkitűnőbb háziszser a

Hollandi

GYOMORCSEPPEK.

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárban

DEBRECZEN.

Végkiárulás!

Ajánlom a tisztelt vásárló közönség figyelmébe, hogy házlebontás és kiköltözés miatt kénytelen vagyok óriási raktáramat

gyári árakon kiárusítani.

Elsősorban kerülnek az őszi divat gyönyörű újdonságai: Costüm, Blouz és Pongyola kelmek, Selymek és bársonyok, Ruhadiszek, Deinek Kartonok, Barchetek, Vásznak, Női és Férfi fehérneműk, Blousek gyermekruhák, Alsó trikók, harisnyák, kendők, Szörmeárak essok egybb cikkek

Gyári árakon kiárultatnak

KONTSEK KORNÉL

divatáruházában

DEBRECZEN, Kossuth-utca 1. szám.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás!

Házlebontás miatt raktáram egy részét nagyon olcsó árban kiárusítom.

HALÁSZ NÁNDOR

órák, ékszerész és vésnök,

Debreczen, Piac-utca 24. szám. Fehérló szálloda épületében.

Apró hirdetések.

10 sorig 40 fillér, azontúl minden sor 3 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden sor 3 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választékosan cselemleni.

Betöltendő.

Két ügyes varróleány, jó fizetéssel szücs műhelybe, azonnal felvétetik Nagy József Piac utca 88.

Könyvelő aki felsőkereskedelmi iskolát végzett, 18 évi gyakorlati jártassággal bír, perfect minden könyvelési ágazatban, a magyar- és német nyelvet szóban és írásban bírja, azonnali vagy későbbi beépésre felkutatást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Ügynökök pénzbeszedők jó javadalmazással felvétetik Gedő varrógépraktárban. Piac-utca 56.

Adás-vétel.

Tázi'a tölgy, cser, bük, gyertyán, varga fa, kocsiként, önként és felvágva, megrendelhető Hegedűs Emil fakereskedőnél. Iroda: Miklós u. 7 sz. Raktár: Homok kert gázgyár mellett.

Új rendszerű női férfi divatárak és butoreladás. A mai napotól kezdve minden hiteles és egyenlő kényelmes hűvi vagy havi részletfizetés mellett szerezhető be nálam szűk-ségű női divat csizmekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű vásznak és csana ásznakban, saját készítésű cith és Cashmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A kez-pénz mellett a áraknál mindössze 5% ar-különbség. Kaiser Salamon, Hatva -u. 2.

Téli női, férfi és gyermek harisnyák, kez-tyuk, alsó trikó ruha készlettel áron Marton Gyula üzletében Piac-u. 9. Új harisnyák kötése és fejtése elfogadhatnak

Weisz Ferencz épület és mű-butor asztalos
Hatva utca 9. Köszön minden az asztalos szakmába vagy munkálatokat elsőrendű kivételben, mérsékelt áron.

Mindenféle villamos berendezéseket helyben és vidéken olcsó árak mellett legnagyobb szakértelemmel rendez be

FÖLDVÁRI L.
Cégtulajdonos: Földvári Mór.
Debrecen első elektrotechnikai vállalat.

Kossuth-utca 1. szám. — Telefon: 158.
Ellátok legelőnyösebb árak mellett csakis nálam szerezhető be.

Asztalosoknak való tiszta deszka eladó olcsón Cím a kiadóban.

Kitűnő házi borecet eladó literenként. Cím a kiadóban.

Lakás.

Irodának vagy garzon lakásnak egy udvari szoba kiadó. Cím a kiadóban.

Azonnal kiadó lakás. A Piac-utczán (2) két szoba, 6. szoba, köyha, vímvilágítás és vízvezetékkel 1909. december 1-ére kiadó. Cím a kiadóban.

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Ké-nyes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat vállal, úgy magán, mint családi ügyekre Krámer József.

Lukács Vilmos és Testvére cementárúgyára

DEBRECEN.

Gyár: Ferencz József-ut 3. (Margit-fürdő mellett.)

Városi iroda és raktár: Hatvan-utca 5. Telefon 308.

Portland cement Betoncsöveit, csatornázások és hidak készítéséhez Kutgyártó és egyéb beton gyártmányait egyszerű és mintázott **MŰKÖ BURKOLATI LAPOKAT** rendkívül olcsó áron.

Beocsini portland és román cement egyedül elárúsító helye és raktára.

Alsó tricót ingek

lábravalók, ujjasok, téli kendők, hima-laja haraszt és plüsch és minőségekben

Férfi ruha szövetek, magyar- és angol gyártmány, hozzávaló béléssárk.

Harisnyák, keztük nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban

legolcsóbb szabott árban

SZABÓ LAJOS FIAI

divat- vászon- és szőn-eg raktára
DEBRECEN, Rózsa-utca 1.
Alapított 1842-ik évben.

BUTOR.

LEFKOVITS JAKAB

butorhereshedő, asztalos, kárpitos és díszítő
DEBRECEN, Széchenyi-utca 1. szám.

Óriási választék mindenféle buto-rokban, ebédlo, háló, szalon, férfi-szoba és teljes

menyasszonyi kelengyék

azonnal készen.
Legszolidabb bevásárlási forrás. — Jutányos és pontos kiszolgálás.

Kellő biztosíték mellett

részletfizetésre

is kapható.

Szőnyeg. - Fügöny. - Stores
Bonnes Femes, Hencsertakaró
Ágy és asztalterítő. Flanell-takaró. Paplan és matrác

nagy raktár

Donogán és Somossy

cézegnél
Debrecen, Ristemplombazár.

Alapított 1893. évben.
Telefon: 632. Telefon: 632.

Halmágyi

női és leány felöltők legnagyobb áruháza

Debrecen, Piac-u. főpostával szemben.

„O CASSIO“

karácsonyi vásárt

a tulhalmozott raktár miatt

már folyó hó 20-tól

kezdődőleg rendezi bezárólag

f. évi december hó 24-ig,

mely alkalommal az eddigi áraknál olcsóbban kerülnek eladásra a következő ezikkek, u. m.:

A felöltő osztályban:

Leány felöltők színes angol kelméből . . . K 8.—

Női felöltő színes gyapju kelme . . . „ 10.—

Plüsch felöltő fekete és színes . . . „ 15.—

Posztó felöltő fekete téli . . . „ 11,50

Gyermek köpeny téli „ 8,80

A pongyola osztályban:

Halbordaszövésű kelme pongyola K 15.—

Delain pongyola színes „ 12,50

Mosó pongyola . . . „ 6,50

Az alj osztályban:

Színes angol alj . . . K 5,50

Színes angol alj finom „ 7,50

Fekete gyász alj . . „ 9,50

Fekete finom alj zsi-nórral „ 15.—

A blous osztályban:

Fehér csipke blous . K 6,50

Fehér tüll blous . . . „ 10.—

Színes tüll blous min-den színben . . . „ 16.—

Színes selyem blous angol „ 12.—

Az összes Berliini és Párisi Modellek, va-lamint estélyi köpenyek, Jealskin, Astra-chan és más Szörme valamint Jeal Plüsch és bársony felöltők meglepő olcsón

szerezhető be.